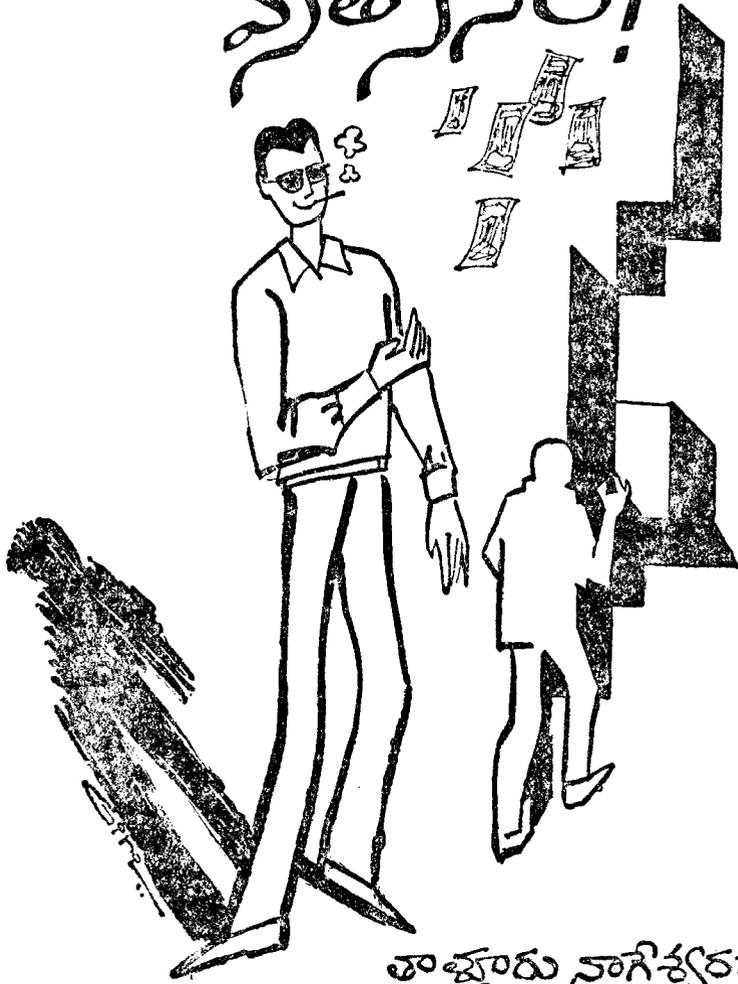

వ్యవసాయం!

తాజ్జండు నాగేశ్వరరావు

పంచాయతీ బోధన వైస్ ప్రెసిడెంటు వీర వెంకట సూర్యపండ్రిమోహనరాజు గారి ఆధ్వర్యము నీలకంఠరాజులు, అది పంచాయతీలో బిల్లు కడపకు రుగా పనిచేస్తున్న అధికేవులు కొడుకు అదినారాయణుడు దొర్తి, ఇద్దిరా కాలేజీలో పి. యు. సి. చాణిశ్యశాస్త్రం చదువుచున్నాడు.

నీలకంఠరాజు ఎప్పుడూ అరబిచ్చిన మల్లె పువ్వులా ఉంటాడు. డెప్లీన్ గొట్టాం స్వాంట్టు, చొంటికి ఉల్లిపొరలా అంటుబోయిన డెప్లీన్ స్నాహు ధరిస్తాడు. దూడ నాసినట్టుగా చున్నగా తల దుప్పుతాడు. నల్లదార కళ్ళ జోడు పెడతాడు. గొల్లపాకే నీగింట్టు తప్ప కాల్పడు. డ్రైం డేమ్ల ప్రకారం వారానికి నాలుగు సినిమాలు చూస్తాడు. ఆదిపల్లెలను పోజులు కొట్టడం ఒక హాబీ. పచ్చి క్యుంగర్ కతల వ్రాతలు తప్ప మరో వ్రాత ఉండవదు. డ్రాసులో ఎప్పుడూ ఒక అంకెన మించి మార్కులు రావు. అతగాడికి చదువు ఒక కొల డీసం తప్ప పొట్టూటికి నాడనం మూతం కాదు. మరి తండ్రికి మూడెకరాల కొబ్బరితోట ఉంది; రెండెకరాల అరటితోట ఉంది; అయిదెకరాల మూగాణిదామి వుంది ఎట్లా లేదన్నా సంవత్సరానికి

పదివేల రూపాయల దాకా ఆదాయం వస్తుంది. సుపుత్రుడు ఒక్కడే:

అదినారాయణ దుప్పయూ వడదెబ్బ తగిలిన పువ్వులా నరిగి వుంటాడు. చవుకరారు కాటన్ డున్నులు తప్ప దరించదు. ఇంట్లో నూనె లేవేమీ అన్నట్లు తల రోవుంటుంది. కళ్ళజోడు పెట్టడు. నీగింట్టు వాననకూడా వెడడు. సంవత్సరానికి ఒక్క సినిమాలు చూస్తాడు. ఆదిపల్లెలచేసి కన్నెత్తి చూడడు. తీరినన్న కొలంట్ వారానైతికలు తప్ప చడవదు. పాత్యపు సకాలే అరవి ప్రసవం. ఎప్పుడూ డ్రాసులో చచ్చు మార్కులే వస్తుంటాయి. అరవి చదువు చేయించి పరీక్షలు స్వాస్తై, ఉద్యోగం సంపాదించి, జీవనం గడప తానికి తండ్రికి స్థిర వరాస్తు లేమీ లేవు. నెలకు నూట యాభై ఎనిమిది రూపాయల జీతం వస్తుంది. అన్ని అంకెస్సులతో కూడి ఆ జీతం తోనే నలు గురు పిల్లల సంసార శకటాన్ని చొర్తించాలి.

అర్థిక వ్యత్యాసాల ద్వారా కుటుంబ వాహాల్లో ఎక్కడా పోలిక లేని నీలకంఠరాజు, అదినారాయణ ఒక రోజు మధ్యాహ్నం కాలేజీ పీఠా కట్ట దానికి ఆసీను కౌంటర్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

“నువ్వు కట్టే జీతమెంత?” అన్నాడు అదినారాయణ నేపాకట్టే ఉద్దేశించి.

“నాకు సగంజీతమే!” అన్నాడు నీలకంఠరాజు చొక్కా కాయ వైకి ఎత్తుతూ.

అదినారాయణ అశ్చర్యం చకితుడైనాడు. “అదెలా?”

“అంటే! సంవత్సరానికి పదిహేను వందల రూపాయల ఆదాయం లోవువారికి సగం జీతమే” మీ నాన్నగారి ఆదాయం సంవత్సరానికి పదిహేను వందల లోపేనా?”

“ఎందుకైంది? మారు సంవత్సరానికి పదివేల రూపాయల ఆదాయం వస్తుంది. కాని ఇట్లాంటి సమయాల్లో కాగితాల్లో ఎంత తగ్గమంటే అంత తగ్గుతుంది. ఇదిగో ఇన్ కమ్ స్ట్రీట్ కేట్. పన్నాలుగు వందలలొంటై అయిదు రూపాయలు. మన వూరి కర్ణం సర్పై చేకాడు. కాశీరదార్ గారు సంవత్సరం చేకాడు. నీకు లేదా సరిపికేట్.”

అదినారాయణ సితేట్టుడై యెహం ప్రక్కకు తిప్పాడు. వెంటనే అతనిలో ఏదో ఏదీ ఆవేశం వచ్చింది. ‘కూర్’లో నుంచి బయటికొచ్చాడు.

నేడూ ఇంటికి వరుగెట్టుకొచ్చాడు.

అధికేవులు బిల్లు పుస్తకాల్ని డెస్కుముందు వేసికొని, ఆరుపైసలు లేదా నై అరగంటనుంచీ కూడికల్లో కొట్టుమిట్టకు లాడుకున్నాడు.

“నన్నా! కా లే జీ లో సగం జీతానికి నేను ఆర్జుణికానా?”

“కాదురా అబ్బాయి! నా జీతం సంవత్సరానికి పదిహేను వందలకు మించుతుంది. అదంతా ప్రభుత్వం ఆదాయంగా సంగణించి, మనలోటి వాళ్ళకు ఆ రాయిజీ లేకుండా చేసింది.”

“మరి వైస్ ప్రెసిడెంటుగారి అబ్బాయికిచ్చిందే కన్నెపనా!”

“అవును, వ్యవసాయమీద వచ్చే ఆదాయం నెట్టెల్లోవుండేకాని ప్రభుత్వంవారి లెక్కల్లోకి వచ్చేదికాదు. స్థానిక బడుబడికి లోడి కరణం బదిలీల రూపాయల ఆదాయం వచ్చే అనామికి కూడా పదివందల అయివేసిని సర్టిఫికేట్ ఇస్తాడు. దానిమీద కాశీదాసుగారి గురుస్తా పావలా పుచ్చు కొని ముద్రవేస్తాడు. ఆ ముద్రపైన కాశీదాసు గారు కబ్జమానుకొని సంవత్సరం చేస్తాడు. మన దోబోళ్ళం ఉన్న జీతాన్ని తగ్గించలేం. అదవా తగ్గినై సదాకట్ ప్రెస్టులూ, తనివీలూ! కుర్రవాడివి నీకు కొ తగాని, ఇలాంటి తంతులూ తతంగాలూ దేశంలో నిత్యమూ జరుగుతున్నవే!... ఇంతకూ జీతం కట్టావా!”

అదినారాయణ కాళ్ళిడ్డుకుంటూ కా లే జీ కి బయలుదేరాడు.

“ఒరేయ్! అబ్బాయి! డబ్బు తొగ్రత్ర!... నాలుగు గడంరెక్కి, అప్పు లేదనిపించుకొని, అయిదో గడంవో కాగ్నా డేగ్నా పడితే ఆ మూత మైనా అప్పు వట్టింది. వెంటనే జీతం కట్టు. ఇలాంటి వ్యవహారాల్ని గురించి అలోచిస్తూ కూర్చుంటే...” అధికేవులు ఏదో అంటూనే వున్నాడు.

అదినారాయణ ఇంటిగడప ఎప్పుడో దాటాడు.